

DE IZEGEMSCHE KIJK-UIT,

Verschijnende bij gelegenheid en appetijte, en opgesteld
door BERNARDUS POMPE.

Al lag de waarheid in het graf,
Al wat haar drukt, dat moet er af.

Te bekomen bij den drukker VION-VAN ECKHOÛTE aan 10 centiemen per nummer.

Ter gelegenheid der kermis en om onzen geestelijke een bewijs te geven van onzen dank voor zekere sermoenen, wordt er bij dit nummer uitgegeven eene geïllustreerde programma van onze kermisfeesten, alsook een kermislied van 15 kopletten. — Elk stuk kost 10 centiemen; beide stuks met den Kijk-Uit kosten 25 centiemen.

Voor het vervolg heb ik alles wat er noodig is voor het verveerdigen van karrikaturen aan mijnen drukker ter hand gedaan, en welhaast zal ik in staat zijn mijne lezers met wat teekeningen te veegeestigen, naarmate onze geestelijken en onze raadsheeren zottelijk of wijzelijk handelen.

Dat zij gezegd en 't kind zal alzoo leeten.

(Get. :) Bernardus Pompe,
rentier over den Rijn.

Onderhoudt de geboden van den Heer uwen
God, opdat gij verstandiglijk handelet in alles
wat gij doet.

Daar is Bernardus weêr! Dat is de algemeene kreet bij het verschijnen van den Kijk-Uit.

Ja, Bernardus is daar weêr, maar diep bedroefd; want er is sedert zijne laatste verschijning zeer veel water door den stroom des levens henen geroeld: gelukkiglijk dat sommige omstandigheden den galbeker hebben verzoet, anders was 't nog bitterder dan de *goudron de Guyot*.

Bernardus is te zeer tegen de priesters, hij hekelt het gedrag onzer geestelijken te straf, zeggen sommige benauwde vrienden en vermomde klerikalen; juist alsof Bernardus onze geestelijken onverdient over den hekel trok.

Dat zou geene groote aanmoediging voor Bernardus zijn, ware het niet dat hij eene goddelijke stemme hoort, die hem toeroept: « Uw werk is een beschavingswerk dat het diepgevallene volk uit de slavernij moet doen opstaan en de Maatschappij eischt van u dat gij uwe plicht volbrenget. »

Hoeveel inwoners van Izegem vindt men die reus van boffen hebben over het gedrag onzer geestelijkheid? — Enkelijk deze die door die heeren hunne zakken vol godouwen worden ten nadeele van andere burgers; in een woord: enkelijk hunne sleppedragers. En een steppedrager, van wie het zij, is een schepsel dat alle menschelijke waardigheid verloren heeft. Zoolang onze geestelijken in hunne hoosheid voortgaan zal Bernardus nooit laten van zich tegenover hunnen persoon en zonne slechte daden te stellen.

In zeker huis van onze markt deed men M. Vandendriessche opmerken dat hij en zijn konfrater Slosse veel te geweldig waren en dat het maar Dambre was, die zich nog cenigszins inhield. En Vandendriessche gaf voor antwoord: « Het is waar, wij zijn te hevig, maar dat wij niet hevig waren 't zou nog slechter gaan. Wat Dambre betreft, hij zegt het ook al eens, want hij heeft nog de verledene week dingen gezegd, die ik niet zou-durven zeggen. » En alzoo beschuldigen zij zich wederzijds en veroordeelen zij hunne eigene werken!.. Waarlijk, ze zijn gelukkig dat God goed is.

Het tweede gebod Gods zegt: « *Bemint uwen evenmensch gelijk uw eigen zelven* » en dagelijks lezen wij: « *Vergeef ons onze schulden gelijk wij vergeven onze schuldenaren,* » en onze zoetaardige (?) en eerbiedwaardige (?) geestelijken strekken ons tot voorbeeld in het naleven van die goddelijke wet; luistert eens hoe onze pastoor en zijne konfraters dat goddelijk gebod volgen: in hun sermoen, na de verschijning van den laatsten Kijk-Uit spraken zij volgenderwijze: « *Beminde parochianen,* er is aan de schrijvers van het vuilbladje van Izegem — dat tusschen streepjes gezegd nog veel properder is dan hun properste sermoen — geen

bekeeren meer, ik verzoek uwe gebeden en laat ons onze gebeden vereenigen en God smeeken opdat hij hen straffe met alle tijdelijke straffen, zooals ziekten, verlies van geld en goed, verlies van gezondheid, van eer en van faam!!!..... »

En zij daalden den preëkstool af en gingen daarop Ons Heer ontvangen! — Is dat niet God zelf in het aangezicht spuwen en zijn gebod in flarden trekken?..

Hoe oneindig moet de goddelijke goedheid zijn, om ze niet ter plaats zelf te straffen? Bernardus vergeeft hun hunne boosheid. Mochte de Heer hun sparen van al de ijselijkheden welke Hij hun volgens verdiensten zou kunnen overzenden; — en welke zij vruchteloos en zonder de minste hoop op goeden uitslag voor Bernardus afsmeeken. — God neme hunne zondige ziel in genade, en bidde wij voor hunne bekeering, want ze zijn bezeten van den duivel der hooveerdij en der heerschzucht, en 't zal veel moeite kosten om ze op de goë bane weer te krijgen.

Ja, beste lezer, Bernardus beklagt onze verdwaalde geestelijken zonder ze te haten; hij hekelt ze naar verdiensten in uw persoonlijk belang en in 't voordeel van 't algemeen, omdat zulks zijne hooge plicht is en aan dien plicht zal hij niet te kort blijven als 't noodig is, wat sommige er ook van zeggen mogen.

Slosse, bemin uwen evennaasten gelijk uw eigen zelve en ga den baron opwinden om eenen reeds toegestane cijnsgrond aan eenen inwoner van stad te ontzeggen, waardoor deze zich in zijnen handel tegengewerkt ziet; en dat omreden het kind van dien stadgenoot in uwe zondagschool de bank had opgeheven en laten neêrvallen!

Eene kinderlijke schoolzonde is genoeg, niet waar, méchante drijbek, om den vader in zijnen handel en wandel te vervolgen en ten onderen te helpen indien het zijn kon. — Vraag het maar liever eens aan Bourgeois van uit de Gentschestraat.

Gelukkiglijk dat de menschen brave en lijdzaam zijn, anders zouden ze uwe zwarte ziel al lang naar d'hellê gezonden hebben om revolutie te maken.

Dambre, bemin uwen evenmensch gelijk uw eigen zelve en wensch dat de eigenaar van de manège moge van honger sterven en dat alle uwe stadsgenoten, die het volk laten kernissen met viool en fluit zouden vervallen in armoë en ellende.

Hoe schoon en zoet! Welke goddelijke goedheid vloeit er niet in al die lieve wenschen?

Is het dan nog te verwonderen, als men zulke

ergerende daden ziet, dat God zijne straffende hand reeds over de geestelijkheid nederlaat? Is het te verwonderen dat Hij den paus van zijnen troon heeft geworpen en er niet op weêrlaat? Is het te verwonderen dat de kloosterlingen uit bijna alle landen verdreven worden en dat men de geestelijken van nabij bewaakt en soms eens achter de grendels draait? Ja, de maat wordt zeere vol, onze hooveerdige geestelijkheid heeft de roede vergeten waarmede God haar geeselde 't jaar 93; nu gaat zij denzelfden weg in als voor de fransehe revolutie en God toont haar reeds zijne verbolgenheid. — Mocht Hij zijne straffende hand weêrhouden. *Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum! Geestelijken, geestelijken, bekeert u tot den Heer uwen God!*

KIJKJES.

Sedert de verschijning van mijn laatste nummertje is er te Izegem eene groote verandering op handen. Door het overlijden van onzen burgemeester zijn er drij postjes vakant: deze van provinciaal raadsheer, welke onze pastoor behoudt voor 'nen kasteelheer; dit van stads raadsman dat onze pastoor behoudt voor nog 'nen meerderen langoor, te weten: den deken der schutterij, M. Olieander, die door zijne eeuwige leepheid ende protektie tot de weerdigheid geklommen is van hoofdman der Gieskes. Het derde vakante postje is dit van burgemeester, waarvoor er bijzonderlijk vier kandidaten zijn, te weten: Emiel, Hendrik en Petrus en Pol. De koning zal beslissen en dat Bernardus 'nen keer bij den koning ware, hij zou hem zeggen:

« Sire, we zijn nu gekl..., maar dat g'ons moest voor burgemeester zoo 'nen oprechten sus geven als Emiel, die met eene plakke op zijn herte aan den Sussenstoet deel neemt, we zouden nog meer in den aap gelogeerd zijn: bewaar ons van dat vroom lid en peis dat wij al voldoende bediend zijn als wij hoofdman Olieander krijgen, die over tijd een huis miek met 't vertrek in de keuken! Wat Henri betreft, Sire, hij lekkebaart; maar zoo gij hem burgemeester maakt, hij zal met Bernardus de ketelsprong doen en Bernardus zal hem vertelseltjes vertellen van Coleetje Warmijzer, van vader Schrik den erfdeelroover, en van de kunst om 60,000 frs. aan Stampertje te verliezen, en nog vele vele andere schoone vertellingskes. Hoor, Sire, luister naar Bernardus: pak Pier of Pol, en Bernardus zal de reste doen. »

Een woordeke aan ons Bestuur. — Als er 'ne arme orgelman door de stad trekt en het ongeluk heeft tot verzet der kinders en ook wel der groote menschen, van eens aan zijnen orgel te draaien duurt het nooit vijf minuten of de politie heeft den ongelukkigigen in d'oor en 't oog en men gaat hem met alle haast als een rustestoorder de stad uit jagen.

En als een voerman van hier met zijne karre van Kortrijk komt in zatten toestand en op gansch zijnen doortocht de burgers doet huiveren door zijn schandelijk en goddeloos vloeken en zweeren, daarbij veel gevaar van ongelukken opleverende, ehwel dan is er noch politie-agent noch kommissaris, voor wiens deuren hij passeert, die hem hoort.

Heeren bestuurders, wie van die beide kerels zou er de meeste rustestoorder zijn en het minst uwe meêdogendheid verdienen?..

Roept niet, om Gods Naam, « Barrabas » en doet er naar.

De straten en hare greppen zijn in deputatie bij Bernardus geweest om hem te verzoeken aan onze dienstdoenden burgemeester, M. P. Derynck, eene betere kuissching af te smeecken. Ze zijn, zeggen ze, de helft van den tijd beschaamd van hun eigen zelve.

De **BURGERSVRIEND** is leelijk in erreur als ze peist dat wij geene voldoende politie hebben. Zie 'ne keer: op het banket dat de stad aan onzen overleden burgemeester aanbod, ter gelegenheid zijner dekoreering, wuschen de gardechampeters de schotels en van tijd tot tijd ziet men onze zeer eerewaardige pastoor langst de straten den eene of anderen zatlap of kwajongen achteina loopen en al eens eene toppeere administreeren.

Is dat niet sterk?

Met den pastoor alleene hebben wij eene meer dan voldoende politie.

Een schreeuwende akt door onze bestuurders gepleegd. — Een ongelukkige Izegemnaar van aan de Sloore zag over eenige weken zijn huis afbranden en bevond zich in de grootste ontbeeringen gedompeld, want niets was uit den brand kunnen gered worden. De beproefde man vroeg aan de stad om het medelijden zijner medeburgers te mogen inroepen en eene kleine rondhaling doen; en de stad verhaastte zich het verzoek... niet toe te staan onder voorwendsel dat men geene schooierijen wil dulden!

En waarom mocht hier over eenige maanden 'nen Ardooinaar zulke rondhaling doen?.. Staat hier de vreemdeling boven den inboorling?.. En de paters en de nonnen dan, die hier wekelijks de stad afloopen?

De Melkmarkt vraagt wanneer zij de pomp zal krijgen, welke men reeds van over meer dan een jaar voor haar gestemd heeft. Dat duurt een beetje te lange.

Op 9 oogst had er alhier een groot feest plaats bij de Cieskes. Er waren Sussen toegekomen van verre en naar en Bernardus zag voor zich de schoonste benden schuiverikken, welke men op Gods ondermaansch gebied zou kunnen t'hoop brengen.

Met diepe verontwaardiging bemerkte Bernardus ook dat om zoo te zeggen aan al de herbergen een of meer vaandels wapperden en hij zwoer geen letter meer op 't papier te zetten tegen de Sussen ten voordeele der herbergiers: de valscheid ging te ver! Hoe is 't mogelijk, zij, die bij de opkomst der Ciekies huilden en tierden als razenden; zij die wekelijks met de tranen in d'oogen de Sussen verdoemden om het verlies, welke zij ondergaan door die inrichting, zij pinten hun huis bij het eerste Sussenfeest en steken al hunne vensters vol vaandels zoo groot als dobbele slaaplakens! Dat gaat te ver. Pint voor de Sussen zoo veel gij wilt, Bernardus heeft er niets tegen, maar staat van klagen en verwenschen.

Met oprechte voldoening heeft Bernardus gezien dat onze heeren onderpastoors, als dankbetuiging voor al die drapeaux, zondag na op de slechte herbergen gepreëkt te hebben, aan de congregaai- en gedruktekaarten hebben afgegeven aantoonende een negental herbergen, waar die jongelingen mogen gaan gedurende de kermis.

Alzoo te werk gaan, is zooveel als zeggen: « Die negen herbergen alleen zijn eerlijk, de andere zijn slecht of verdacht en diesvolgens te schuwen. »

Dat is de eerste belooning voor hunne pinting en hunne vaandels! 't Is eene schoone en welverdiende les.

Krauw't 'nen ezal aan zijn pouper en hij poupert in uw hand.

Zeg 'ne keer, menheere Lonneville, hoe komt het dat gij zoo veel kwaad in eene muziekschool ziet en dat uw klerikale provinciale raad zoovele subsidien aan muziekscholen toekent?

De voorzitter der kerkfabriek, Pé Kei, is ook sterk tegen de muziekschool, en waarom weet hij niet. Niettegenstaande zooveel leepheid heeft hij eenen eeuwigen haat gezworen tegen den baas uit 't garenhuis, omdat die baas muzieklessen geeft... wat toch zeker wel een erg kwaad is.

Wij moesten nog 'ne muziekscholen hebben, niet waar, Kei? Ge 'n hebt gij zeker niet... geteekend?..

Groot nieuws in Spanje — wel te verstaan: Rousselaar's Spanje. — 'Ne fransche ambassadeur is toegekomen en hij logeert in den **DESERTEUR**. Volgens het schijnt 't is 'ne Carlist lijk zijn oom, de oolijkaard die langst 't Leen woont.

A propos van dien oolijkaard zou hij nog altijd houden staan « *Que la nature a horreur du vide* »? In den **Deserteur** is er nu een vide; zou ze weér moeten gevuld zijn?

Bernardus. — 't Is toch wonderlijk, Nikodeem, dat onze geestelijken op den preëkstool niet geklopt hebben tegen het feest onzer Rhetorika.

Nikodeem. — Wel 't en doet, Bernardus. Hebt gij

niet bemerkt in den stoet dat menheer Adolf van aan de kerke te Rousselare de eerste voiture voerde der klerikale Moedertaal! Onze geestelijken mogen toch tegen hunnen eigenen gevel niet pissen.

Op 28 mei II. had er te Rumbeke eene prijs-schietsing plaats voor de studenten van 't kollegie van Rousselare, en in plaats van naar gaaien te schieten, schoot men op twee kistjes waarin er een konijn en eenen haan opgesloten zaten. — Dat zijn zeker wel lessen van edele en zachtvaardige gevoelens, welke men in die school den jongeling inprent. En daarbij waartoe dienen de weiten tegen de hanenkampen en op de mishandelingen der dieren?

Zondag laatst deden de Ciskas der dekenij Thielt eene bedevaart om den Paus op zijnen troon weer te krijgen. Gedurende den stoet had er een treffelijk en stichtend schouwspel plaats. De Aarseelse bedevaarders wilden die van Wijnghene vooruitgaan en men geraakte handgemeen. Na eenige vriendelijke woorden en gebaren rolde de swijs van Aarseele in den dijk en den onderpastoor vloog er achter. 's Nachts vochten er twee van die bedevaarders met messen en een van beide bekwam twee steken.

Nu, 't en was daar juist geen erg bij: zij vochten voor den Paus.

't Is onze lieve Heer, die door die bedevaarten moet bewogen zijn! Als ze daarmede den Paus op zijnen troon moeten krijgen, dat ze 't maar opgeven.

Omdat de handboog-maatschappij van Pitthem, gedurende die bedevaart eene schieting op hare pers deed, pers die ongelukkiglijk op den grond eener kwezelinne staat, moet zij verdwijnen. Ziedaar tot waar de kwezelarij ons leidt.

Als er koersen gegeven werden, schreeuwde onze pastoor dat dit heidensche feesten waren, zou hij niet kunnen zeggen wat voor feesten deze zijn, welke wij nu hebben?

Zuster Constancia van Ingelmunster hoor eens hier naar:

Wat wordt er verboden in het zevende en tiende gebod? — Alle onrechtvaardigheid en ongelijk, met hetwelk wij onzen eyennaasten beschadigen of willen beschadigen in zijne tijdelijke goederen.

Kiekens vergeven die u geen kwaad doen, bij voorbeeld, dat is eene zonde tegen het achtste en tiende gebod, en 't schijnt dat gij u bijzonderlijk tot die zonde gedreven gevoeld. Dat ge gij moest naar Bernardus te biechte komen, Bernardus zou u aanraden op 'ne naaste keer de kiekens te pakken en ze naar uwe ouders te zenden: 't en ware maar dezelfde zonde en de kiekens zouden wel be-steed zijn.

HOE MEN HET VOLK NU LIEFDE INBOEZEMT VOOR DE KERK.

Verleden jaar moest een meisje, van Ingelmunster, die naar eene wereldsche school ging in plaats van naar de nonnekes, hare eerste communie doen. De kinders der wereldsche school, burgers of niet, worden bij deze der arme school gesteken en de nonnekes alleen krijgen eene eereplaats in de kerk. Nu, de vader van het meisje in kwestie, ziende wat voor manieren zijn kind in dat nieuwe gezelschap leerde, deed zijn kind plaats nemen bij hare schoolvrouw. Een zondag passeerde, maar de vrijdag daarop volgende kwam er een zwart kapke met een briefke in de leering voor M. Vyneke. Die vogel trok het open en sprak: « Bah! wat wilt ge hebben van statievolk! het is toch maar pruts! » En hij protte eens met den mond en schopte het meisje de kerk uit, haar zeggende: « ga nu nog eens des zondags van voren in de kerk plaatse nemen als ge durft; uwe plaats is van achter bij al het slecht volk. »

M. Vyneke doet den armen van Ingelmunster veel eere aan.

Daarop deed de vader zijn kind naar Mechelen om daar zijn eerste communie te doen en toen het weerkwam was den haat van den pastoor nog niet gekoeld: hij liep het kind zekeren dag op straat omver! Dat was nog niet genoeg: wat later moesten al de eerste communicanten te biecht, het meisje ging ook en de pastoor sprak het des avonds in de volgende vriendelijke taal aan: « Meisje, ge zijt te biecht geweest? » — Ja, M. de pastoor. — « En vervoorder u morgen niet te communicatie komen of ik schup u uit de kerk. » En het meisje bleef t'huis. En als het te vormen was, deed Vandewalle, de biermarchand van uit de stouterikstrate, eenen speech in zijnen tap over dat meisjes ouders en deswegens door de moeder vriendelijk ondervraagt, antwoordde hij met de volgende paster- of stouterikwoorden: « Moei u in uw kot, zotte konte! » En als het Paschen was kreeg geheel het huisgezin de schuive van 't biecht- of 't kommerekotje tegen den neus en de onderpastoors getuigden aan de familie dat zij verboden waren door den pastoor van absolutie te geven.

Ziedaar wat pastoor Vyneke van Ingelmunster kan! en wilt gij de getuigenis van hetgeen ik u vertelle, ga naar Fr. Blondeel, hij en zijne kinders zijn de slachtoffers dier belachelijke vervolgingen.

Is het dan te verwonderen dat er zoo veel menschen hunne godsdienstige plichten geheel en al verwaarloozen en eenen walg hebben voor de pasteriers?..